

Yttrande över betänkandet Rättssäker samhällsvård för barn och unga (SOU 2026:8), dnr 00086/2026

Beskrivning av ärendet

Socialdepartementet har remitterat slutbetänkandet SOU 2026:8 Rättssäker samhällsvård för barn och unga. Kommunstyrelsen har gett socialnämnden i uppdrag att yttra sig över promemorian.

Socialförvaltningen har upprättat yttrande enligt nedan.

Allmänna synpunkter

Helsingborgs stad välkomnar att principen om barnets bästa och kravet på proportionalitet får ett tydligare genomslag vid vård med stöd av LVU och ställer sig i huvudsak positiv till förslaget med de synpunkter och justeringar som redogörs för nedan.

Ökad sakkunskap i LVU-processen

Helsingborgs stad välkomnar förslaget om att sakkunniga ska tas in i processen samt att det införs en tydligare skyldighet att bistå en socialnämnd med uppgifter inom en viss tid. När det gäller att öka inslaget av sakkunskap i domstolen vill staden poängtera att det är viktigt att processen i domstolen inte fördröjs för det fall det inte finns någon sakkunnig med rätt kompetens tillgänglig. Det är vidare viktigt att inte socialtjänstens kompetens undermineras och att det blir fråga om en omprövning av socialsekreterarens bedömning. I förslaget poängteras visserligen att sakkunniga ska komplettera och inte ersätta socialtjänstens kompetens. Staden ser dock en risk för att det uppstår oklarheter kring vad som ska ses som ett komplement och vad som faktiskt är en omprövning. I utredningen nämns bland annat att en bedömning av riskerna i ett barns hemmiljö och allvarlighetsgraden av dessa skulle kunna vara ett exempel på när en sakkunnig tillfrågas. Enligt stadens uppfattning framstår detta snarare som en omprövning av socialtjänstens bedömning. Helsingborgs stad välkomnar förslaget men efterfrågar tydliga riktlinjer vid användandet av sakkunniga i domstol.

Åklagares möjlighet att fatta beslut om omedelbart omhändertagande

Helsingborgs stad instämmer i de synpunkter som förts fram i utredningen och avstyrker förslaget om att åklagare ska ges befogenhet att fatta beslut om omedelbart omhändertagande enligt LVU.

Tidsfrister vid beslut om omedelbart omhändertagande och verkställighet av vård

Helsingborgs stad ställer sig positiv till att det tydliggörs i bestämmelsen under vilka förutsättningar socialnämnden kan avvakta att underställa och att informera parterna om beslut om ett omedelbart omhändertagande. I utredningen föreslås även att tidsfristen för verkställighet av beslut om omhändertagande för vård i vissa fall kan förlängas till ett år. Detta för att undvika situationer där den unge håller sig undan eller hålls undan av sina föräldrar för att undkomma ett beslut enligt LVU. Att barn och unga hålls undan eller förs bort till ett annat land är allvarligt och det är därför välkommet att socialtjänsten ges bättre förutsättningar att arbeta med dessa ärenden. Staden vill dock lyfta att man redan i dag upplever stora utmaningar i arbetet med barn och unga som undanhålls vård. Det är ofta svårt att veta var man ska vända sig för att få information och hur man ska driva ärendena framåt. Staden befarar att dessa ärenden riskerar att bli liggande utan att några egentliga åtgärder vidtas. Detta då det inte heller införs någon skyldighet att överväga eller ompröva behovet av vården för icke verkställda beslut. Det finns också en risk att den förlängda tidsfristen om ett år innebär att barn hålls undan under en längre tid än de annars skulle ha gjort. Helsingborgs stad efterfrågar därför stöd och riktlinjer kring hur socialtjänsten ska arbeta med dessa ärenden.

Förutsättningarna för att ett omhändertagande för vård ska upphöra

Helsingborgs stad önskar ett förtydligande kring hur en prövning av vårdens upphörande förhåller sig till den nya grunden för omhändertagande – omhändertagande på grund av anknytning – som föreslås i utkastet till lagrådsremissen om en ny LVU-lagstiftning. I utredningen nämns att man i utredningen inte ser något hinder mot att den föreslagna bestämmelsen även skulle bli tillämplig när det gäller anknytning. Helsingborgs stad hade önskat att utredningen utvecklat hur en nödvändighetsbedömning ska göras när det rör sig om vård på grund av anknytning. Detta framstår för staden som en svår bedömning som behöver förtydligas och exemplifieras. Helsingborgs stad har svårt att ta ställning till förslaget i dess nuvarande form och anser att denna fråga behöver beredas ytterligare.

Obligatorisk prövning av vård enligt 3 § LVU

Helsingborgs stad ställer sig positiv till att det tydliggörs att en omprövning enligt 13 § andra stycket LVU är ett ärende om upphörande av vård och det därmed finns en rätt till offentligt biträde. Däremot ställer sig staden tveksam till att det införs en obligatorisk prövning som ska underställas domstolen var sjätte månad. Förändringen kommer att innebära ökade domstolsprocesser som innebär dels en ökad arbetsbelastning för socialtjänst och domstol, dels en risk för att kontinuiteten i vården störs. Staden ifrågasätter om det är nödvändigt att alla omprövningar resulterar i en domstolsprövning. Möjligtvis skulle den unge tillsammans med sitt offentliga biträde själv kunna ta ställning till om denne vill få sin sak prövad i domstol. En domstolsprocess kan innebära en stor anspänning för den unge och det kan ifrågasättas om en obligatorisk prövning i domstolen alltid är till barnets bästa. I förslaget anges vidare att för det fall beslutet inte underställts förvaltningsrätten inom föreskriven tid, upphör omhändertagandet för vård. Ur ett rättssäkerhetsperspektiv är det givetvis viktigt att dessa tidsfrister efterlevs men konsekvensen av att en

socialnämnd inte efterlever kravet är att den unge riskerar att stå utan nödvändig vård. Helsingborg stad ställer sig tveksam till denna ordning och anser att riskerna för den unge överväger fördelarna.

En tydligare bestämmelse om umgänge med barnets bästa som utgångspunkt

Helsingborgs stad välkomnar ett tydliggörande av regleringen av barns rätt till umgänge med syskon och andra närstående. Det är positivt att barnets bästa lyfts fram i dessa bedömningar. Förändringen innebär även att kretsen av klagoberättigade utökas väsentligt. Av utredningen framgår att begreppet andra närstående är tänkt att omfatta mor/farföräldrar eller personer utanför familjekretsen som är viktiga för barnet. Detta innebär att en mycket vid krets av personer ges partsställning med rätt till insyn i ärenden som rör tvångsvård av barn. Visserligen rör det sig om en begränsad fråga men för den enskilde kan detta upplevas som ett stort integritetsintrång. Det riskerar vidare att leda till fler domstolsprocesser där socialtjänsten behöver utreda barnets inställning vilket kan upplevas som belastande för barnet. Helsingborgs stad anser att det finns anledning att utreda förslaget i denna del ytterligare för att säkerställa att detta är till barnets bästa.

Socialnämnden
Helsingborgs stad